
L'extrema dreta

Autor:

Data de publicació: 15-05-2022

Política francesa

L'evolució de l'extrema dreta

Extrema dreta! Avui en dia, el terme s'aplica a França al Reagrupament Nacional i a alguns grups catòlics reialistes i fonamentalistes, així com als crítics de la immigració. Però, quan apareix per primera vegada? Quina força política va designar llavors?

Contràriament a la creença popular, aquesta expressió no va néixer amb l'Action française i l'aparició de les Lligues a principis del segle XX. Va sorgir en la vida pública amb la Restauració Monàrquica que va seguir a la caiguda de Napoleó I. Després va qualificar l'ultracisme, aquella força política reialista que va rebutjar ferotgement la Carta Constitucional de 1814, considerant aquest text "concedit" per Lluís XVIII com un debilitament o fins i tot una traïció a la monarquia, i un compromís inacceptable amb la Revolució. Entra en conflicte amb la dreta liberal o orleanista més moderada.

Un segle més tard, després de la Primera Guerra Mundial, la mateixa expressió designarà tant la reacció reialista enamorada d'un retorn a la tradició com dels moviments revolucionaris inspirats pel feixisme, que advoquen per l'adveniment d'un nou Home trencant amb aquesta mateixa tradició! La confusió vindrà de la seva referència comuna a la nació i el seu odi als jueus, sospitosos de ser refractaris al marc nacional, així com del seu odi comú al marxisme-leninisme considerat internacionalista.

Jean-Pierre Bédéï i André Larané

Veure la imatge gran

L'ultracisme i el retorn a la monarquia del dret diví

El terme ultra evoca la desmesura i la intransigència en què els partidaris de la monarquia del dret diví van ser tancats sota la Restauració (1815-1830), en el sòl de la Contrarevolució teoritzada per Joseph de Maistre, Louis de Bonald i Edmond Burke. Aquests reialistes de línia dura van ser dirigits per dos notables provincials, el comte de Villèle i La Bourdonnaye, abans de ser encarnats al capdavant del país per Carles X, en la seva concepció pastista de la França postrevolucionària.

A partir d'aquest moment, la premsa va utilitzar el terme "extrema dreta" extensament per descriure els diputats ultraracials que s'asseien als bancs més de dretes de la Cambra.

Així, ja el 6 d'octubre de 1822, Le Constitutionnel, d'obediència bonapartista i liberal, evocant un pamflet sobre Villèle va escriure: "L'apologista de M. de Villèle no estalvia gaire als membres de l'extrema dreta de la cambra (...) ens assegura que el centredreta sovint gemega per les conseqüències de l'extrema dreta, i que no accepta ni les declamacions ni les ariets que sovint està condemnada a escoltar. »

De la mateixa manera, en la seva edició del 3 de gener de 1822, el setmanari La France chrétienne, amb la seva línia catòlica antiliberal, evocava les posicions respectives de cada força política en una votació a l'Assemblea: "Gairebé tot el centredreta, una gran part de la dreta, i fins i tot part de l'ascens de centreesquerra per a l'agenda; però veiem diversos membres de l'extrema dreta, que voten com l'extrema esquerra, es manifesten en contra. »

En vigílies de les eleccions de 1824, que van donar lloc a una "habitació recuperada" amb una aclaparadora majoria ultra-reialista, Le Constitutionnel (26 de febrer) no amaga l'assimilació dels ultres a l'extrema dreta: "Tot i així, quan ens trobem amb francs ultra-reialistes, homes d'extrema dreta, tenim més per lloar-nos a nosaltres mateixos que els funcionaris; perquè la mateixa independència de l'esperit partidista és preferible al servilisme de l'interès propi. »

Aquest diari també informa d'un sinònim de la paraula extrema dreta: "El que vol el president del Consell, el que diu que espera, és una sala dependent. No ens vol a nosaltres ni als membres de l'extrema dreta, als quals dona el nom trivial dels aguts. Le Temps (21 de novembre de 1829) va assenyalar sobre el príncep de Polignac, que dirigia el ministeri: "Se li va cridar des de tots els costats que havia perdut el suport de l'extrema dreta, l'única en la qual realment podia comptar. »

Un historiador compromès!

El 1872, l'historiador i periodista Paul Thureau-Dangin va dedicar un estudi titulat Royalistes et Républicains, que va ser objecte d'una segona edició el 1888. Torna als orígens de l'extrema dreta i no dubta a ironitzar sobre els seus repetits fracassos: "Al costat, més enllà de la dreta, i massa sovint a la dreta, comproment-la i liderant-la, és un partit que afirma tenir els mateixos principis i els exagera, que mostra un gran zel per les mateixes causes i no ho fa, en general, que els perjudiquen o fins i tot els perden. El nom d'aquest partit ha variat segons els temps. La seva pretensió, a més, sempre ha estat fusionar-se amb el dret, ser ell mateix el veritable i l'únic dret. El 1815 van anomenar els "ultres", més tard els "aguts", la "deserció" o la "contra-oposició". Per facilitat de referència, diguem-ne l'extrema dreta, tot i que aquest nom sembla pertànyer més al nostre vocabulari actual que al de principis de segle. Si volguéssim buscar la genealogia de l'extrema dreta, hauríem de tornar a l'inici de la Revolució. Ho veiem en funcionament: contribueix, abans de 1792, a la pèrdua de la monarquia, impedeix la seva restauració després del 9è termidor, frustra, sovint lluita obertament contra els esforços patriòtics dels grans reialistes, Mounier, Malouet, Mallet du Pan, i fins i tot Cazalès. Obriu a l'atzar els escrits de Mallet, de 1789 a 1800, trobareu, gravats amb una mà vigorosa i sovint irritada, les característiques d'aquest partit que va conèixer en el seu camí, cada vegada que intentava defensar o elevar la causa reial. »

Confusió de gènere

Latent sota el Segon Imperi (1851-1870), l'extrema dreta va renéixer sota la Tercera República (1870-1940) mentre canviava la seva naturalesa. És que els ultracistes han perdut amb el comte de Chambord qualsevol possibilitat seriosa de restauració monàrquica i anirà desapareixent gradualment de l'escenari electoral.

L'extrema dreta reneix de forma renovada gràcies a la crisi econòmica, l'amargor nascuda de la derrota de Sedan, els escàndols financers i especialment el cas Dreyfus. Així és com els descontents es van reunir sense èxit el 1889 al voltant del general Boulanger. Deu anys més tard, Charles Maurras va desenvolupar al voltant de la revista L'Action française un moviment polític molt influent en els cercles intel·lectuals, cridant a la "lluita contra els quatre estats confederats que amenaçaven a França: jueu, protestant, meteca i maçó". Estem, doncs, lluny de la monarquia del dret diví i de la vella ideologia contrarevolucionària, encara que l'acció française vulgui ser reialista.

Micma europeu

Tot va canviar al final de la Gran Guerra. Amb la presa del poder de Lenin a Rússia i la derrota dels Imperis Centrals, un poderós moviment bolxevic proper al seu homòleg rus estava emergint a Alemanya.

Al mateix temps, els moviments paramilitars ultranacionalistes pretenen regenerar la nació alemanya cultivant tant les promeses del socialisme, capaç d'unir les classes populars, com l'odi dels bolxevics internacionalistes i els jueus cosmopolites. El més conegut d'aquests grups és, per descomptat, el NSDAP o Partit Nazi, que prendrà el poder amb Hitler.

Fenòmens similars es poden observar en els països d'Europa Central i els Balcans resultants de la descomposició dels Imperis Centrals. A Itàlia, d'altra banda, va ser un antic líder socialista, Mussolini, qui va adaptar les receptes de Lenin al seu ultranacionalisme i va fundar el partit feixista, amb l'ambició de crear un nou home al servei exclusiu de l'Estat.

Així, el 1924, el Vossische Zeitung, un diari liberal de Berlín, va designar com a radicals de dreta o d'extrema dreta "tots els grups, federacions i associacions que diuen ser en part nacionalistes, en part alemany-socials, en part alemanyes, en part nacionalsocialistes".

Seguirà a França una confusió amb els diferents corrents d'extrema dreta procedents de l'ultraroyalisme o el nacionalisme cocardier, fortament impregnats per l'antisemitisme i l'odi als comunistes. A partir de 1936, després de la intervenció de Mussolini, Hitler i Stalin en la Guerra Civil espanyola, el terme "feixista" s'aplicarà indiferentment de manera depreciativa a tots aquests corrents d'extrema dreta.

La Revolució Nacional del Mariscal Pétain apareix com el receptacle d'aquests diferents corrents, però no aconsegueix unificar-los.

Adormida a l'inici de la QUARTA República, una fracció d'aquesta extrema dreta va ressuscitar gràcies a la guerra d'Algèria, per iniciativa dels partidaris de l'Algèria francesa i l'OEA, que no van dubtar a enfrontar-se al general De Gaulle.

Alguns d'aquests activistes es van trobar llavors a les files del Front Nacional fundat el 1972 pels líders de l'Ordre nouveau, un moviment nacionalista-revolucionari, i dirigit per Jean-Marie Le Pen, que va ser succeït per la seva filla Marine. Va transformar el nom del seu partit en el Reagrupament Nacional. En participar dues vegades en la segona volta de les eleccions presidencials (2002 i 2017) i jugant al joc de les institucions, va intentar treure el seu partit de la marginalitat...

Publicat o actualitzat: 2021-10-11 11:44:53 AM